

Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого,
асистент кафедри фінансового права,
кандидат юридичних наук

**ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРИНЦИПУ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ
ПРИ ОПОДАТКУВАННІ ТРАНСПОРТНИХ
ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ**

Податкова політика держави повинна бути спрямована на побудову стабільної податкової системи, збалансованого співвідношення фіскальної та стимулюючої функції податків, а запровадження нових податків та визначення їх правового механізму має відповідати певним засадам-принципам. Однією з основних засад податкового законодавства України є соціальна справедливість – встановлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків. Принцип справедливості є основою для всіх сучасних принципів оподаткування. Вирішення проблеми соціальної справедливості при

оподаткуванні стає однією з вирішальних умов успішності проведених в даний час в Україні реформ.

Система майнових податків у своєму правовому механізмі містять досить ефективні елементи для реалізації принципу справедливості, соціальної та регулюючої функцій податків, серед яких: звільнення від оподаткування певних категорій платників, виключення з оподаткування окремих видів або частини майна, застосування диференційованих ставок податку тощо. З 2015 року в Україні було запроваджено новий місцевий податок у складі податку на майно: транспортний податок. Його правовий механізм визначено у статті 267 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) [1]. Наприкінці 2015 року у правовий механізм цього податку було внесено докорінних змін, та об'єктом оподаткування визначено легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року [2]. На відміну від попередньої редакції зазначеної статті, при визначенні бази оподаткування таким чином, окрім строку його використання, використовується вартісний вираз об'єкта оподаткування.

Проте виділення як об'єкта оподаткування лише вищезазначених легкових автомобілів в повній мірі не втілюють принцип справедливості при оподаткуванні майна. Адже у Кодексі визначено абсолютну ставку транспортного податку, що становить 25 000 грн. за кожний легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування. Такий спрощений підхід нівелює відмінності при оподаткуванні автомобілів різної вартості та виключає з кола об'єктів інші транспортні засоби, окрім легкового автомобіля.

Втілення принципу справедливості у оподаткуванні майна слід реалізовувати за рахунок розширення переліку видів об'єктів оподаткування транспортного податку та відповідним визначенням ставок податку залежно від виду транспортного засобу та його вартості. Дійсно, забезпечення дохідної частини місцевих бюджетів та дотримання принципу справедливості

оподаткування в європейській практиці забезпечується за рахунок оподаткування транспортних засобів немасового попиту, у тому числі повітряних та водних суден. Проте в Україні власники цивільних повітряних суден, вартість яких значно більше ніж 750 мінімальних заробітних плат та власники водних транспортних засобів не сплачують відповідний майновий податок, адже зазначені транспортні засоби не є об'єктами оподаткування. У зв'язку з чим з метою дотримання принципу соціальної справедливості при майновому оподаткуванні обґрунтованим є розширення переліку об'єктів оподаткування транспортного податку та доповнення його цивільними повітряними та водними транспортними засобами, згідно з Реєстром цивільних повітряних суден України та Державним судовим реєстром, а також прогресивне оподаткування всіх об'єктів транспортного податку.

Реформування податкового законодавства нашої країни має відповідати європейським тенденціям розвитку податкових систем. Так, наприклад, у європейській практиці оподаткування транспортних засобів є певні тенденції, в яких відображається прагнення законодавця реалізувати принцип соціальної справедливості майнового оподаткування та вдалого поєднання фіскальної та стимулюючої функцій майнових податків. Головна з цих тенденцій – стимулювати власників транспортних засобів придбавати автомобілі з найменшим впливом на оточуюче середовище або на дорожнє покриття, у зв'язку із чим в якості бази оподаткування використовуються такі параметри транспортного засобу, як обсяг викидів вуглекислого газу, об'єм або потужність двигуна, маса тощо. Дійсно, екологічні проблеми в Україні значною мірою пов'язані з використанням традиційного моторного палива у двигунах внутрішнього згорання. Тому на даний час все більше зростає потреба в екологічно чистих автотransпортних засобах, а саме автомобілів з електричним приводом: електромобілів та гібридних автомобілів. За таких обставин вважаємо обґрунтованим застосування пільгових ставок при оподаткуванні зазначених автомобілів.

Література:

1. Податковий кодекс України// Відом. Верхов. Ради України. – 2011. –№13–17. – Ст.112.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від від 24.12.2015р. // Відом. Верхов. Ради України. –2016. –№5. – Ст.47.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ВОРОНОВСЬКІ ЧИТАННЯ

*(ФІНАНСОВЕ ПРАВО :
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ)*

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
м. Київ, 5 жовтня 2016 р.

Київ
2016

УДК 347.73
ББК 67.9(4УКР)302
В75

Редакційна колегія:

А. П. Гетьман — проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

М. П. Кучерявенко — перший віце-президент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України;

Н. Ю. Пришва — завідувача кафедрою фінансового права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор;

І. Є. Криницький — професор кафедри кримінального та адміністративного права і процесу Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник;

О. О. Головашевич — асистент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук.

Матеріали публікуються в авторській редакції

В75 Вороновські читання (Фінансове право : сучасний стан та перспективи) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 5 жовтня 2016 р. / Редкол.: А. П. Гетьман, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва та ін. — Київ : Асоціація фінансового права України, 2016. — 300 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Фінансове право : сучасний стан та перспективи» (Вороновські читання), організованої Національною академією правових наук України та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого, яка була проведена в Києві 5 жовтня 2016 року. Конференція була присвячена обговоренню найбільш актуальних фундаментальних проблем фінансово-правового регулювання. Видання розраховане на викладачів, аспірантів, студентів та всіх тих, хто цікавиться проблемами фінансового права.

УДК 347.73
ББК
67.9(4УКР)302

- © Національна академія правових наук України, 2016
- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2016
- © Асоціація фінансового права України, 2016